

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Območna enota Novo mesto

STROKOVNE ZASNOVE
varstva kulturne dediščine za območje občine
STRAŽA

Vodja območne enote:
Danilo Breščak, univ. dipl. arheolog

Novo mesto, februar 2008

Skalickega ulica 1, p.p. 250, SI-8000 Novo mesto
telefon: +386 (0)7 393 15 40, telefaks: +386 (0)7 393 15 90
e-pošta: rajnistvo.nm@zvks.si
<http://www.zvks.si>

Registracija:1/32177/06, Matična številka: 1423215005
Standardna klasifikacija dejavnosti/šifra podrazreda: 92.522
Identifikacijska številka: SI45991413
Transakcijski račun: 01100-6030381005

Vsebina

1	UVOD	3
2	PRAVNE OSNOVE	4
2.1	ZAKONSKI IN PODZAKONSKI AKTI	4
2.2	DRUGE PRAVNO-FORMALNE PODLAGE	4
3	SPLOŠNA IZHODIŠČA	5
4	SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI	6
4.1	REŽIM ZA VAROVANJE ARHEOLOŠKE DEDIŠČINE	6
4.2	REŽIM ZA VAROVANJE STAVBNE DEDIŠČINE	7
4.3	REŽIM ZA VAROVANJE MEMORIALNE DEDIŠČINE	7
4.4	REŽIM ZA VAROVANJE NASELBINSKE DEDIŠČINE	8
4.5	REŽIM ZA VAROVANJE VRTNOARHITEKTURNE DEDIŠČINE	8
4.6	REŽIM ZA VAROVANJE DEDIŠČINSKE KULTURNE KRAJINE	9
4.7	REŽIM ZA VAROVANJE ZGODOVINSKE KRAJINE	9
4.8	REŽIM ZA POSEBNE TIPE DEDIŠČINE (TIP OSTALO)	9
4.9	VPLIVNO OBMOČJE	10
5	SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE	11

1 UVOD

Na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS št. 7/99, v nadaljevanju - ZVKD) mora pripravljavec pri sprejemanju aktov s področja urejanja prostora kot obvezno sestavino za presojo vplivov na nepremično dediščino, ki jih je v uresničevanju teh načrtov mogoče pričakovati, upoštevati strokovne zasnove za varstvo dediščine (v nadaljevanju – strokovne zasnove). Strokovne zasnove izdelata Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Novo mesto (v nadaljevanju ZVKDS, OE Novo mesto), kot pristojna strokovna javna služba.

Za območje občine Straža so bile za potrebe priprav prostorskih aktov pripravljene naslednje strokovne zasnove:

- Strokovne podlage za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana MO Novo mesto (razen območij KS Dolž in Stopiče ter območja Urbanistične zasnove Novega mesta, september 2000).

Na podlagi zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS št. 110/02, 8/03 – popravek) ter Zakona o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS 33/07) pa so bile izdane za potrebe priprave prostorskih aktov, ki so vključevali tudi območje občine Straža, naslednje (kulturnovarstvene) smernice:

- Smernice varstva kulturne dediščine za strategijo prostorskega razvoja občine MO Novo mesto (december 2005);
- Smernice varstva kulturne dediščine za prostorski red občine MO Novo mesto (oktober 2006).

Strokovne zasnove vključujejo enote dediščine, ki so v času njihove priprave evidentirane kot kulturna dediščina. Ker pa se podatki o evidentirani kulturni dediščini spreminjajo (novi vpisi v register nepremične kulturne dediščine, spremembe vpisov, izbrisi itd.) se morajo spreminjati (dopolnjevati, ažurirati) tudi strokovne zasnove. To je pomembno tudi zato, ker kulturno-varstveni akti ne smejo biti v nasprotju s strokovno zasnovo varstva kulturne dediščine (41. člen ZVKD).

Ker je bilo za nekdanje območje MO Novo mesto izdelanih več strokovnih zasnov, datiranih v različnih časovnih obdobjih, katerih vsebina je bila posredovana z smernicami za različne prostorske akte ter ker je bilo območje občine Straža v dosedanjih strokovnih zasnovah obravnavano v sklopu območja MO Novo mesto, je ZVKDS – OE Novo mesto z namenom boljšega pregleda in jasnosti, izdelal pričujoči čistopis strokovnih zasnov (na podlagi ZVKD 40. – 43. člen) za območje občine Straža.

2 PRAVNE OSNOVE

2.1 Zakonski in podzakonski akti

- Ustava Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 33/91)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture – uradno prečiščeno besedilo (ZUJIK-UPB1, Ur.l. RS, št. 77/07)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD, Ur.l. RS, št. 7/99)
- Zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov v družbeni lastnini (ZLKSDL, Ur.l. RS, št. 89/99, 107/99)
- Zakon o urejanju prostora (Ur.l. RS, št. 110/02, št. 8/03 – popravek, 58/03-ZZK-1) s podzakonskimi akti
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS št. 33/07) s podzakonskimi akti
- Zakon o graditvi objektov - uradno prečiščeno besedilo (ZGO-1-UPB1, Ur.l. RS, št. 102/04) s podzakonskimi akti
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 25/02)
- Sklep o kulturnih spomenikih in naravnih znamenitostih, ki so postali last Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 46/97)

Sprejete in ratificirane mednarodne pogodbe:

- Zakon o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije št. 18 (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Protokol k Haaški konvenciji (Uradni list FLRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4/56)
- Uredba o ratifikaciji Konvencije o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije št. 121 o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva (Ur.l. RS, št. 7/93) – t.im. Granadska konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene) (MEKVAD, Ur.l. RS - Mednarodne pogodbe, št. 7-21/99, 24/99) - t.im. Malteška konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK. Ur.l. RS, št. 19/03) – t.im. Krajinska konvencija

2.2 Druge pravno-formalne podlage

Državni prostorski akti:

- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS, Ur.l. RS, št. 76/04)
- Uredba o prostorskem redu Slovenije (PRS, Ur.l. RS, št. 122/04)

Državni razglasitveni akti:

-

Občinski razglasitveni akti:

- Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v občini Novo mesto (Ur.l. RS št. 38/92)

3 SPLOŠNA IZHODIŠČA

Celostno ohranjanje dediščine

Predstavlja smiselno porazdelitev nalog ohranjanja dediščine med različne državne organe in na lokalne skupnosti ter njihovo medsebojno sodelovanje. Državljeni, lastniki dediščine in drugi zainteresirani (društva, združenja, nevladne organizacije) so pomemben in enakopraven soudeleženec pri sprejemanju odločitev na vseh ravneh odločanja. Celostno varstvo dediščine se načrtuje in uresničuje tudi z instrumenti urejanja prostora. Različne dejavnosti in rabe, ki se pojavljajo v prostoru, se morajo seznaniti z omejitvami in prednostmi zaradi varstva dediščine že na nivoju strateških prostorskih aktov in upoštevati varstvena načela, ki zagotavljajo ohranitev kulturne funkcije dediščine v prostoru.

Načela, ki izhajajo iz zagotavljanja celostnega varstva dediščine, so:

- varstvo dediščine je treba vključiti med cilje prostorskega planiranja, od priprave razvojnih načrtov do izdajanja dovoljenj za posege;
- varstvo zahteva sodelovanje na vseh ravneh (med urbanisti, investitorji in konservatorji) ter vključevanje in obveščanje javnosti;
- varstvo dediščine ne vključuje le posameznih spomenikov, pač pa celotno človekovo okolje;
- varstvo vključuje ne samo najpomembnejše spomenike, ampak tudi tiste skromnejše stavbe, ki same po sebi nimajo lastnosti spomenika, a imajo izreden pomen v kontekstu celote naselja in kvalitetno oblikujejo njihov značaj;
- zagotoviti varstvo in prenovo objektov kulturne dediščine v prostoru na tak način, da ji zagotovimo ustrezno uporabo v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja.

Trajnostna raba

Ustrezen prostorski razvoj s svojimi prostorskimi rešitvami mora omogočati trajnostno rabo dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije dediščine ali celo izgube dediščinskih (spomeniških) lastnosti, ki se morajo ohranjati za sedanje in bodoče generacije. Dediščina je neobnovljiv vir, ki potrebuje za svoj obstoj aktivno (upo)rabo, vendar le do določenih meja.

Dediščina kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja

Vzdržen prostorski razvoj vključuje štiri vidike ali dimenzije vzdržnosti: ekonomsko, socialno, okoljsko in kulturno. Ohranjena dediščina in njena integracija v prostoru sta eden od nosilcev trajnostnega razvoja občine na vseh področjih (gospodarstvo, kmetijstvo, kultura, okolje, itd.).

Dediščina kot razvojni dejavnik in prostorski potencial

Pri prostorskem načrtovanju je potrebno dediščino obravnavati kot dejavnik kakovosti prostora ter kot vir blaginje in priložnosti za razvoj. Dediščina s svojo raznovrstnostjo in kvaliteto predstavlja pomemben socialni, ekonomski, vzgojni in identifikacijski potencial, katerega mora občina izkoristiti za doseg prostorsko uravnoteženega razvoja.

4 SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI

Varstvo in ohranitev kulturne dediščine je eden od osnovnih namenov in ciljev prostorskega načrtovanja. Z možnostmi, ki jih ima na razpolago, lahko preprečuje njeno poškodovanje, propadanje ali uničenje. Zahteve varstva kulturne dediščine se vključujejo v prostorsko načrtovanje tako, da se upoštevajo:

- varstveni režimi iz aktov o razglasitvi kulturnih spomenikov,
- varstveni režimi za vso evidentirano kulturno dediščino in njeno vplivno območje,
- presoje vplivov na kulturno dediščino.

V tem poglavju so splošni varstveni režimi posplošeni na tip dediščine (arheološka, stavbna, memorialna itd.). Iz priloženega pregleda enot nepremične kulture dediščine pa je razvidno, kateri tip varstvenih usmeritev oz. varstveni režim velja za posamezno enoto dediščine. Za posamezne (večje) enote lahko velja tudi več varstvenih režimov (npr. za območje določenega gradu lahko veljajo režimi za stavbno, vrtnoarhitekturno, arheološko dediščino, ipd.), saj je v preglednici tip varstvenega režima opredeljen po principu pretežnosti.

Splošni režim, ki velja za vse tipe dediščine:

- kulturna dediščina se načeloma varuje in ohranja na mestu samem (in situ);
- varuje se tudi ustrezno veliko območje okoli dediščine, z namenom preprečitve neposrednih ali posrednih negativnih vplivov na dediščino;
- na objektih ali območjih dediščine niso dovoljeni tisti posegi ali takšni načini izvajanja dejavnosti, ki bi prizadeli varovane vrednote in njihovo materialno substanco, ki jih nosi;
- možno so tisti posegi in prostorske rešitve, ki prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti.

Za kakršnekoli posege v enote kulturne dediščine - vključno z vzdrževalnimi deli, ki bi lahko povzročili spremembo videza (npr. barve) ali materialne substance dediščine (npr. novi materiali) - je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje (45. – 46. člen ZVKD, Ur. list RS, št. 7/99).

4.1 Režim za varovanje arheološke dediščine

Zlasti se varuje:

- zemljišča in zemeljske plasti z arheološkimi ostanki pred različnimi destruktivnimi posegi in rabami (izkopi, nasipi, intenzivna kmetijska in gozdarska raba, gradnja različnih objektov in infrastrukturnih naprav, iskanje najdb s strani nepooblaščenih ljudi itd.);
- prostorski in vsebinski kontekst arheološkega najdišča.

Arheološka dediščina so zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih, ter predmeti iz teh plasti oziroma obdobj, ne glede na to ali so na kopnem ali pod vodo.

Osnovna izhodišča pri varovanju arheološke dediščine so:

- varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija »in situ«);

- ohranitev kulturnega in znanstvenega pomena dediščine pri posegih v prostor z izvedbo predhodnih arheoloških raziskav, pri čemer je treba dati prednost nedestruktivnim metodam (geofizikalni, greoradarski terenski pregledi);
- integralno varstvo s sistematičnim vključevanjem v prostorsko načrtovanje na vseh ravneh.

Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov predhodnih arheoloških raziskav. Pri gradnji zahtevnih objektov in objektov gospodarske javne infrastrukture je treba zagotoviti predhodno arheološko vrednotenje na celotnem območju predvidenega posega in ne le na območju do sedaj prepoznane arheološke dediščine.

4.2 Režim za varovanje stavbne dediščine

Zlasti se varuje:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti);
- gradivo (substanca) in konstrukcijska zasnova;
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barvo, detajli itd.);
- funkcionalna zasnova v notranjem in pripadajočem zunanjem prostoru;
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico (pripadajoči odprti prostor z niveleto površin ter lego, namembnostjo in oblikovanostjo pripadajočih objektov in površin, odnos do drugih objektov na parceli in do sosednjih stavb);
- prostorski kontekst, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih - cerkvah, gradovih, znamenjih itd).

Varuje se tudi širša okolica objekta, ki zagotavlja funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine v širšem prostoru brez motečih prvin.

Stavbno dediščino zaradi boljše preglednosti delimo na:

- profano (podeželske, mestne in trške stavbe),
- sakralno (cerkve, kapelice, znamenja),
- sakralno-profano (samostani, župnišča).

V stavbno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi, raziskovalnimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije objekta v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem ter določili konservatorskega programa za spomenik. Usmeritve smiselno veljajo tudi za določene oblike tehniške dediščine (območja, stavbe, skupine stavb, naprave itd.), ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji.

4.3 Režim za varovanje memorialne dediščine

Zlasti se varuje:

- avtentičnost lokacije;
- materialno substanco in fizično pojavnost objekta;
- vsebinski prostorski kontekst območja z okolico in vedute.

Memorialna dediščina prvenstveno obeležuje spomin na pomembnejše dogodke in osebnosti iz naše zgodovine. Kot memorialno dediščino lahko obravnavamo spominska obeležja, spominske plošče, grobove in nagrobnike ter določene prostore in stavbe.

V memorialno dediščino se lahko posega z raziskovalnimi, vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.4 Režim za varovanje naselbinske dediščine

Zlasti se varuje:

- zgodovinski značaj naselja;
- naselbinsko zasnovo (parcelacija, komunikacijska mreža, razporeditev odprtih prostorov);
- odnose med posameznimi stavbami ter odnos med stavbami in odprtim prostorom;
- prostorsko pomembnejše naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oz. krajini (glede na reliefne značilnosti, poti itd.);
- naravne in druge meje rasti ter robove naselja;
- podobo naselja v prostoru (gabariti, oblike strešin, kritina);
- odnose med naseljem in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- stavbno tkivo (prevladujoč stavbni tip, javna oprema itd.).

Praviloma je za naselbinsko dediščino potrebno programiranje revitalizacije in rehabilitacije v okviru urbanističnih, krajinskih ali programskih zasnov. Ukrepi morajo biti prilagojeni tudi posebnim lastnostim posameznega tipa kulturne dediščine (stavbne, memorialne, arheološke itd.) znotraj naselja. V naselbinsko dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.5 Režim za varovanje vrtnoarhitekturne dediščine

Zlasti se varuje:

- kompozicijo zasnove (oblika, struktura, velikost, poteze);
- kulturne sestavine (grajeni objekti, parkovna oprema, skulpture);
- naravne sestavine, ki so vključene v kompozicijo (vegetacija, voda, relief itd.);
- funkcionalno zasnovano z navezavo na stavbno dediščino oz. stavbe in površine, ki so pomembne za delovanje celote;
- podobo v širšem prostoru z navezavo na okoliški prostor.

Pri drevoredih se zlasti varuje:

- oblikovno zasnovano drevoreda (dolžino, drevesne vrste, sadilno razdaljo, sistem zasajanja itd.);
- ekološke pogoje, ki so potrebni za razvoj in obstoj drevja;
- rastišče pred gradbenimi deli, ki lahko prizadenejo posamezna drevesa;
- posamezna drevesa pred škodljivimi posegi vanje (obsekavanje, poškodbe itd.).

Vrtnoarhitekturna dediščina potrebuje stalno vzdrževanje, ki ga lahko vrši le primerno usposobljen izvajalec v soglasju s pristojno kulturnovarstveno službo.

4.6 Režim za varovanje dediščinske kulturne krajine

Zlasti se varuje:

- krajinsko zgradbo in prepoznavno prostorsko podobo (naravne in kulturne prvine);
- odprti prostor pred urbanizacijo;
- procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini (tradicionalno rabo);
- tipologijo krajinskih prvin in tradicionalnega stavbarstva;
- način navezave na stavbno in naselbinsko dediščino oz. grajeno strukturo.

Kulturna krajina je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine spomeniško območje, katerega strukturo, razvoj in funkcijo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnost v prostoru. Varstvo kulturne krajine je lahko uspešno le v sklopu celovitega varstva dediščine skozi sistem prostorskega načrtovanja in v sodelovanju z dejavniki, ki s prostorom gospodarijo – kmetijstvo, gozdarstvo, poselitev, infrastruktura itd.

4.7 Režim za varovanje zgodovinske krajine

Poleg alinej iz režima za varstvo dediščinske kulturne krajine se zlasti varuje:

- avtentična lokacija prizorišč;
- preoblikovanost reliefa zaradi zgodovinskih dogajanj, morebitne grajene strukture, vsa gradiva in konstrukcije;
- zemeljske plasti z morebitnimi ostalinami;
- memoriala plastika, likovna oprema in vsi pomniki.

Zgodovinske krajine so kategorija, pri kateri so pomembne predvsem asociativne vrednosti krajine, ki so posledica dogajanja ali dogodkov iz zgodovine.

4.8 Režim za posebne tipe dediščine (tip ostalo)

Zlasti se varuje:

- ohranjeno materialno substanco (vidno in podzemno);
- lokacijo in prostorsko pojavnost;
- vsebinski in prostorski kontekst navezave enote na okolico.

Pod tipološko oznako »ostalo« uvrščamo enote dediščine, ki jih z običajnimi osnovnimi tipološkimi oznakami ne moremo natančno opredeliti. To so:

- A vodnjaki, napajališča, jezovi, perišča, vodna zajetja, tehnične naprave itd.;
- B ruševine stavbne dediščine;
- C ruševine naselij (npr. opuščene kočevske vasi).

4.9 Vplivno območje

Za potrebe prostorskega načrtovanja se poleg objekta dediščine varuje tudi določena okolica varovane dediščine oz. njeno **vplivno območje**, t.j. območje, v katerem se presoja vpliv določenega posega na varovane lastnosti enote dediščine. Vplivno območje je določeno z zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika. V njem pristojna kulturnovarstvena služba postavlja pogoje, pod katerimi je določen poseg možen ter določa način delovanja obstoječim rabam s ciljem ohranitve ali zagotovitve prostorske integritete, pričevalnosti, dominantnosti, možnosti delovanja dediščine. Če tega ni mogoče zagotoviti, lahko služba ugotovi, da določen poseg ali raba v določenem vplivnem območju nista možna. V primeru načrtovanja bistvenih sprememb ali intenziviranja rabe, ki bi utegnile imeti negativne posledice na lastnosti, pomen ali celo samo materialno substanco varovane dediščine ter na kvaliteto njene okolice, se lahko območje vpliva na dediščino obravnava tudi izven zarisanih območij.

Varovanje enot kulturne dediščine v vplivnih območjih smiselno dopolnjujejo tudi varstvene usmeritve za kulturno krajino, ki varujejo krajinsko zgradbo (naravne kot kulturne prvine), procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini, tipologijo krajinskih prvin ter način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino.

Pomembnejše in prostorsko izpostavljene kulturne spomenike varujemo optimalno v njihovem vplivnem območju, kar predpostavlja poleg fizične ohranitve tudi ohranitev skladne krajinske podobe v najširši okolici oziroma vplivnem območju, ohranitev obstoječih funkcionalnih navezav in gospodarske osnove ter celovitosti. Drugo dediščino varujemo predvsem fizično, prostorsko pomembne in izpostavljene objekte pa tudi v njihovem vplivnem območju.

5 SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

Legenda

EŠD		Evidenčna številka dediščine (EŠD) - za vpisane enote ali oznaka predloga za enote v postopku vpisa
Ime enote		Ime enote iz Registra kulturne dediščine (RKD)
Tip		Tip enote dediščine (po RKD)
	0	neznano
	1	arheološka dediščina
	2	profana stavbna dediščina
	3	sakralna stavbna dediščina
	4	sakralno profana stavbna ded.
	5	memorialna dediščina
	6	vrtnoarhitekturna dediščina
	7	naselbinska dediščina
	11	kulturna krajina
	12	zgodovinska krajina
	13	ostalo
Kat.		Kategorija varstvenega režima (po RKD)
	0	neznano
	1	razglasitev za spomenik
	2	varovanje v prostorskih aktih
	3	dokumentarno (arhivsko) varstvo
	4	ostalo
SDP		Razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena (SDP)
	SDP	enota je razglašena za SDP
	valor	enota je valorizirana za SDP (seznam)
Opombe varstvo		Tip varstvenih usmeritev oziroma režima <i>Določen na osnovi tipa dediščine v RKD + dodatni režimi, če je zaradi lastnosti enote to potrebno (režimi so opisani v poglavju 4).</i>
Opombe status		Opomba glede statusa oz. stanja enote <i>Opombe glede vključitve v seznam oz. izključitve iz seznama.</i>
	degradirano	Enota je degradirana, v teku je izbris oz. sprememba kategorije režima v RKD.
	prost. nepomembno	Enota prostorsko ni pomembna.

**Seznam enot
nepremične kulturne dediščine**
(razvrščeno po EŠD)

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
1	2162	Straža pri Novem mestu - Cerkev Marijinega vnebovzetja	3	1	valor	stavbna dediščina	
2	2163	Zalog pri Prečni - Cerkev sv. Martina	3	1	valor	stavbna dediščina	
3	2629	Vavta vas - Cerkev sv. Jakoba	3	1		stavbna dediščina	
4	2630	Straža pri Novem mestu - Cerkev sv. Tomaža	3	1		stavbna dediščina	
5	2631	Drganja sela - Cerkev Marije Tolažnice žalostnih	3	1		stavbna dediščina	
6	4200	Drganja sela - Grob s spomenikom padlim	5	1		memorialna dediščina	
7	4232	Straža pri Novem mestu - Grob s spomenikom NOB v Gorenji Straži	5	1		memorialna dediščina	
8	4233	Straža pri Novem mestu - Grob s spomenikom NOB v Dolenji Straži	5	1		memorialna dediščina	
9	4241	Vavta vas - Grob s spomenikom padlim borcem in žrtvam	5	1		memorialna dediščina	
10	8756	Prečna - Območje gradu Luknja	13	2		ostalo, stavbna dediščina, kulturna krajina	
11	9475	Straža pri Novem mestu - Arheološko najdišče Gorenja Straža	1	2		arheološka dediščina	
12	9751	Vavta vas - Spomenik talcem	5	1		memorialna dediščina	
13	15642	Zalog pri Prečni - Arheološko območje Zalog	1	2		arheološka dediščina	
14	16362	Prapreče pri Straži - Kozolec na domačiji Prapreče 23	2	2		stavbna dediščina	
15	18172	Vavta vas - Dularjev mlin in žaga	2	2		stavbna dediščina	
16	18174	Vavta vas - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
17	18175	Straža pri Novem mestu - Spomenik NOB v Gorenji Straži	5	2		memorialna dediščina	
18	18176	Straža pri Novem mestu - Šimančkov toplar na Selih	2	2		stavbna dediščina	
19	21412	Rumanja vas - Arheološko območje Rumanja vas	1	2		arheološka dediščina	
20	21413	Jurka vas - Arheološko območje Pučne	1	2		arheološka dediščina	
21	21420	Vavta vas - Arheološko območje Loke	1	2		arheološka dediščina	
22	21957	Dolnje Mraševo - Domačija Dolnje Mraševo 6	2	2		stavbna dediščina	
23	21967	Jurka vas - Domačija Jurka vas 13 in 15	2	2		stavbna dediščina	
24	21978	Potok pri Straži - Leseni most	2	2		stavbna dediščina, ostalo	
25	21982	Rumanja vas - Medetova hiša	2	2		stavbna dediščina	
26	21983	Rumanja vas - Hiša Rumanja vas 26	2	2		stavbna dediščina	
27	22394	Straža pri Novem mestu - Spomenik NOB v Dolenji Straži	5	2		memorialna dediščina	
28	22450	Straža pri Novem mestu - Stebrno znamenje v Straški gori	3	2		stavbna dediščina	
29	22520	Potok pri Straži - Golobova mlin in žaga	2	2		stavbna dediščina	
30	22523	Rumanja vas - Benkovičeva hiša	2	2		stavbna dediščina	
31	22750	Straža pri Novem mestu - Arheološko območje Dolenja Straža	1	2		arheološka dediščina	
32	22904	Straža pri Novem mestu - Spomenik zamolčanim žrtvam	5	2		memorialna dediščina	

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
33	26456	Vavta vas - Bevčev skedenj	2	2		stavbna dediščina	
34	27604	Jurka vas - Tomičeva kapelica	3	2		stavbna dediščina	
35	750192	Zalog pri Prečni - Lokacija dvorca Zalog	1	2		arheološka dediščina, vrtnoarhitekturna dediščina	
36	790110	Drganja sela - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	

**Seznam enot
nepremične kulturne dediščine**
(razvrščeno po imenu enote)

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
1	21957	Dolnje Mraševo - Domačija Dolnje Mraševo 6	2	2		stavbna dediščina	
2	2631	Drganja sela - Cerkev Marije Tolažnice žalostnih	3	1		stavbna dediščina	
3	4200	Drganja sela - Grob s spomenikom padlim	5	1		memorialna dediščina	
4	790110	Drganja sela - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
5	21413	Jurka vas - Arheološko območje Pučne	1	2		arheološka dediščina	
6	21967	Jurka vas - Domačija Jurka vas 13 in 15	2	2		stavbna dediščina	
7	27604	Jurka vas - Tomičeva kapelica	3	2		stavbna dediščina	
8	22520	Potok pri Straži - Golobova mlin in žaga	2	2		stavbna dediščina	
9	21978	Potok pri Straži - Leseni most	2	2		stavbna dediščina, ostalo	
10	16362	Prapreče pri Straži - Kozolec na domačiji Prapreče 23	2	2		stavbna dediščina	
11	8756	Prečna - Območje gradu Luknja	13	2		ostalo, stavbna dediščina, kulturna krajina	
12	21412	Rumanja vas - Arheološko območje Rumanja vas	1	2		arheološka dediščina	
13	22523	Rumanja vas - Benkovičeva hiša	2	2		stavbna dediščina	
14	21983	Rumanja vas - Hiša Rumanja vas 26	2	2		stavbna dediščina	
15	21982	Rumanja vas - Medetova hiša	2	2		stavbna dediščina	
16	9475	Straža pri Novem mestu - Arheološko najdišče Gorenja Straža	1	2		arheološka dediščina	
17	22750	Straža pri Novem mestu - Arheološko območje Dolenja Straža	1	2		arheološka dediščina	
18	2162	Straža pri Novem mestu - Cerkev Marijinega vnebovzetja	3	1	valor	stavbna dediščina	
19	2630	Straža pri Novem mestu - Cerkev sv. Tomaža	3	1		stavbna dediščina	
20	4233	Straža pri Novem mestu - Grob s spomenikom NOB v Dolenji Straži	5	1		memorialna dediščina	
21	4232	Straža pri Novem mestu - Grob s spomenikom NOB v Gorenji Straži	5	1		memorialna dediščina	
22	22394	Straža pri Novem mestu - Spomenik NOB v Dolenji Straži	5	2		memorialna dediščina	
23	18175	Straža pri Novem mestu - Spomenik NOB v Gorenji Straži	5	2		memorialna dediščina	
24	22904	Straža pri Novem mestu - Spomenik zamolčanim žrtvam	5	2		memorialna dediščina	
25	22450	Straža pri Novem mestu - Stebrno znamenje v Straški gori	3	2		stavbna dediščina	
26	18176	Straža pri Novem mestu - Šimančkov toplar na Selih	2	2		stavbna dediščina	
27	21420	Vavta vas - Arheološko območje Loke	1	2		arheološka dediščina	
28	26456	Vavta vas - Bevčev skedenj	2	2		stavbna dediščina	
29	2629	Vavta vas - Cerkev sv. Jakoba	3	1		stavbna dediščina	
30	18172	Vavta vas - Dularjev mlin in žaga	2	2		stavbna dediščina	
31	4241	Vavta vas - Grob s spomenikom padlim borcem in žrtvam	5	1		memorialna dediščina	
32	18174	Vavta vas - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
33	9751	Vavta vas - Spomenik talcem	5	1		memorialna dediščina	
34	15642	Zalog pri Prečni - Arheološko območje Zalog	1	2		arheološka dediščina	
35	2163	Zalog pri Prečni - Cerkev sv. Martina	3	1	valor	stavbna dediščina	
36	750192	Zalog pri Prečni - Lokacija dvorca Zalog	1	2		arheološka dediščina, vrtnoarhitekturna dediščina	